

A *Jesu, dulcis memoria* 1700 körüli magyar nyelvű variánsairól

A *Jesu dulcis memoria* kezdetű, sokáig Szent Bernátnak tulajdonított, népszerű középkori himnusz magyar nyelvű utóélete máig folyamatos. A 20. század végi keresztény/keresztyén felekezeti énekeskönyvekben egyaránt fellelhető néhány (egymástól eltérően válogatott) strófával. A katolikus énekeskönyvekben Sík Sándor fordításában öt,¹ az evangélikusban Babits Mihály fordításában hat,² a reformátusban a Ráday Pál által 1715-ben közölt változattól nyolc strófával szerepel.³ Babits Mihály *Amor sanctus* című himnuszfordításai közé tizenhat,⁴ Sík Sándor *Himnuszok* könyvében tizenöt ugyancsak eltérő versszakot fordított le.⁵ A gyakran címként előforduló *Jubilus* szó Babitsnál Szent Bernát *Ujjongása*, Sík Sándornál, korábbi előfordulásokra hivatkozva *Szíve öröme tapsolása*.

Mielőtt a *Jubilus* korábbi magyar nyelvű fordításairól, előfordulásairól szólnok, megemlítem, hogy a himnusz latin alapszövege (egyházi körökben) máig használatos, az *Éneklő Egyház* latinul is közzétette a kiválasztott öt strófát. A *Cantus catholici* (1651) és Kájoni János *Cantionale catholicuma* (1676) az általában szokásos 48 strófájából 47-et közölt, a 16.-at „kifelejtve”. A kihagyott versszak mindkét esetben szerepel a latint követő magyar fordításban. Migne *Patrologia Latinájában* is 48 strófát olvashatunk.⁶ A Húsvétot és Krisztus mennybemenetelének misztikus tanítását megverselő, eredetileg 42 versszak

* A szerző az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport tagja, egyetemi tanár.

1 *Éneklő Egyház: Római katolikus népénektár – liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Bp., 1985, 261–262. A Szent István Társulat által folyamatosan piacon tartott *Hozsanna* című népénekeskönyvben a 152. számú ének.

2 *Evangélikus énekeskönyv*, Bp., 1982, nr. 360.

3 *Énekeskönyv magyar reformátusok használatára*, Bp., 1970, nr. 452.

4 *Amor sanctus: Szent szeretet könyve: Középkori himnuszok latinul és magyarul*, ford. és magyarázta BABITS Mihály, Bp., 1988, 171.

5 Sík Sándor, *Himnuszok könyve: A keresztény himnuszok költészet remekei*, Bp., 1989, 17, 305–306.

6 Jacques Paul MIGNÉ, *Patrologiae cursus completus, Series Latina*, CLXXXIV, 1862, 1317–1320.

kiegészített változatai a *Breviarium Romanum* Jézus neve-ünnep officiumának verseivé lettek.⁷ Heinrich Lausberg megállapítása szerint a 48 strófás szöveg 11., 13., 15., 17., 36. és 44. szakaszai utólag betoldottak.⁸

A 17. századi magyar fordításoknak tizenegy változatát vette számba Holl Béla az ének kritikai kiadásakor. Három önállóan közölt alapszöveg (Hajnal Mátyás fordítása,⁹ a *Petri András énekeskönyv* szövege¹⁰ és a *Kuun-kódex* szövege¹¹) alapján felrajzolta a 17. századi szövegek családfáját.¹² Hajnal Mátyás 1629-ben közzétett fordításának erősen átalakított erdélyi változatát találjuk a *Kuun-kódex*ben, a *Pálffy-énekeskönyv*ben és a *Mihál Farkas-kódex*ben, és ez egyik forrása Kájoni János 1676-ban közölt szövegének. Az 1642. évi Hajnal-kiadását követi az 1651. évi *Cantus catholici*, azt jelentősen átalakította a kassai, 1674-es *Cantus catholici* (ez utóbbit Holl a jegyzetek közt teljes terjedelemben közzétette). Kájoni János *Cantionale catholicum*ának kiadásakor mindkét változatot (Hajnal 1642-es kiadását követő 1651. évi *Cantus catholicit* és Hajnal 1629-es kiadás valamiféle leszármazottját) felhasználta. Kájoni János szövege és az 1651. évi *Cantus catholici*é egyaránt kimutatható a *Lelki paradicsom* (1700) és az 1693-as *Lelki útiköltés*g officiummá alakított szövegeiben. Az utóbbi szintén teljes terjedelemben olvasható a kritikai kiadás jegyzeteiben. A fenti változatoktól független a *Petri András-énekeskönyv* szövege.¹³

A *Jesu dulcis memoria* kezdetű himnusz magyar fordításainak, parafrázisainak, rövidített és bővített változatainak a képe rendkívül sokszínű: a strófák számában, azok elhelyezkedésében gyakoriak a variánsoknak már nem, legfeljebb parafrázisnak tekinthető szövegeltérések. Van négy sorba, illetve két sorba elhelyezett közlés, valamint strófánként folyamatosan elhelyezett forma, sőt ezek rendszertelen váltakozása is. Gyakori a nem mindig egyenlő terjedelmű három részre és – a Jézus Neve tiszteletére mondott kisofficium himnusaként – hét részre tagolás.

A továbbiakban megkísérlem érzékeltetni e változatosságot. Csak az egyértelműen fordításnak, vagy nagyrészt fordításnak tekinthető változatokat vizsgálom. Érdeklődésem most elsősorban két 18. század elején megjelent protestáns változatra irányul. Ezek egyikében, a református Ráday Pál *Lelki hódolás* című ima- és énekeskönyvében katolikus gyakorlatból átvett változat található, másikában, az M. Sartorius János által ortodox evangélikusok számára kiadott *Magyar lelki órában* (Wittenberg, 1730),¹⁴ inkább egyéni vonások domi-

7 Régi magyar költők tára, XVII. század, 7, *Katolikus egyházi énekek, 1608–1651*, s. a. r. HOLL Béla, Bp., 1974 (a továbbiakban: RMKT XVII/7), 519. (Holl Béla)

8 Uo., 521.

9 RMKT XVII/7, nr. 68.

10 Uo., nr. 133.

11 Uo., nr. 168.

12 Uo., 510.

13 A Holl Béla által felrajzolt családfa: RMKT XVII/7, 512.

14 *Magyar lelki óra, avagy ... Énekes könyv ... világosságra kibocsátott[a]* M. SARTORIUS János,

nálnak. Vajon van-e, s ha igen, milyen jellegű a katolikus, evangélikus és református forrásokban fellelhető változatok közötti összefüggés?

Több mint 30 nyomtatott és kéziratos magyar nyelvű *Jubilus*-változatról készítettem strófaegyezesi konkordanciát, hogy az egyes változatok strófarendjét, strófaelhagyásait és -betoldásait jól szemügyre vehessem. A vizsgálatom célkitűzése szempontjából szóba jöhető kiadásokat lásd az I. számú mellékletben. Elöl áll mindig a vizsgált változat számozott (néhány esetben a számozás tőlem származik) strófaszáma. Ezt követi zárójelben a közismert és állandónak tekintett, 48 strófából álló latin nyelvű alapváltozat tartalmilag megfelelő strófaszáma.¹⁵

Ráday Pál *Lelki hódolása*ban az ima- és énekszövegek párhuzamosságában is tetten érhetően, a misztika jegyeivel, hagyományos, középkori kifejezésekkel fordul Istenhez. Nem vizsgálom, hogy Ráday Pál Jézus-misztikája az evangélikus pietizmusból, vagy a továbbélő puritán kegyességből táplálkozik-e,¹⁶ számomra most mindössze annak a ténynek a rögzítése fontos, hogy Ráday énekei közé a *Lelki hódolás* 1715. évi debreceni kiadásába Szent Bernát *Jubilus*ának katolikus környezetben csiszolódott változata került be. Ráday korábban is ismerte és parafrázálta a *Jubilust*, énekei összeállításának autográf kéziratában, majd az 1710. évi kassai kiadásában¹⁷ is szerepeltette azt a 21 nyolcsoros strófát tartalmazó versét, amelynek címirata és tartalma egyaránt bizonyíték erre.

MAS Azonról [ti. A Fiú Istennek dicsíretiről]
Mely a Bernhard Doktor Énekéhez alkalmaztatott
Nótája: Mindenkoron áldom

Zengj nyelvem ékesen
Az én édes Jézusomnak,
Kegyes lelki orvosomnak,
Szólj szerelmesen;
Mert csak ő érdemel
Áldást, és minden szerelmet,
Ki reám önt bő kegyelmet,
S köszálra felemel.
[...]

Wittenberg, 1731, 382–388: Sz. Bernárd Doctor szíve örömének tapsolása.

15 A latin nyelvű alapszöveg 48 strófája (azonos rendben) olvasható: RMKT XVII/7, 519; NÉGYESY László, *Rádai Ráday Pál munkái*, Bp., 1889, 209.

16 MAKKAI László, *Ráday Pál és a magyar művelődés = Ráday Pál, 1677–1733, Előadások és tanulmányok születésének 300. évfordulójára*, szerk. ESZE Tamás, Bp., 1980, 113–123; CZEGLÉDY Sándor, *Ráday Pál lelki arca = Uo.*, 235–260.

17 RÁDAY Pál, *Lelki hódolás*, Kassa, 1710, 53.

Hogy Ráday hogyan jutott az 1715-ben közölt szöveghez, nem tudom. Hogy milyen szöveghez/szövegekhez jutott hozzá, azt kutatom. Lehetséges, hogy az 1710. évi kassai *Lelki hódolás*ban kiadott, imént idézett versének olvasója hívta fel figyelmét a katolikus változatokra. Abban bizonyosak lehetünk, hogy elnyerte tetszését az a szöveg, amelyet kötetének végére helyezett.

A *Lelki hódolás* másodszori nyomtatásától kezdve az énekek utolsó tétele: *Bernárd Doktor éneke a Jézus Nevéről* című fordítás, melyhez Gorzó Gellért szerint Ráday Pál a *Cantus catholici* (1651) című kötetben szereplő magyarítást használta fel.¹⁸ Párhuzamos szöveggözlésekkel mutatta ki a Ráday által közölt szöveg és a *Cantus catholici* című énekeskönyv egyezéseit és eltéréseit. Ráday Pál betoldásának tulajdonítja a 7., 31., 33. és 46. strófákat.¹⁹ Ahol Ráday „az átvett szövegen változtatott, mindenütt a hűség rovására, de a szabatosság és a rhytmus javára tette, ami, ha költői leleményének nem is, de ízlésének dicséretére válik.”²⁰

De vajon tényleg a *Cantus catholiciból* vette-e át Ráday a szöveget, s toldotta meg azokat újabb strófákkal? A változtatások okát alaposabban kellene magyaráznunk. Miért változtatott gyakran az átvett szövegen, ha teológiai ok egyszer sem támasztja alá a változtatást? Mindössze a malaszt szót mellőzi, bizonyára tudatosan, áldást írván helyére.

A mellékletben közölt I. számú táblázatban is látható, hogy sok a terjedelmi eltérés az egyes változatok között. (A 18. században ez még jelentősebbé vált.) A változások néhány esetben jellemző összefüggést mutatnak. A *Jubilus officiumi* énekként való használata, memoriter ismerete ehhez jelentősen hozzájárulhatott. Ha táblázatunk azon strófáit vesszük szemügyre, amelyek nem szerepelnek a latin alapszövegben (és az azt követő Hajnal Mátyás-féle fordításban, amelyet a *Cantus catholici* 1651. évi kiadása is átvett), kiderül, hogy a Rádaynál többletként szereplő strófák (7., 31., 33. és 46.) megvannak Kájoni János *Cantionale catholicumában*. Ezek után már talán nem is meglepetés, hogy a Gorzó által kigyűjtött és Ráday szövegváltoztatásainak vélt eltérések szintén előfordulnak a Kájoni által közölt változatban. Mindez természetesen nem terelheti el a figyelmet arról, hogy a *Lelki hódolás*ban olvasható strófák többsége egyezik az 1651. évi *Cantus catholici* szövegével. Az biztos kimondható, hogy Ráday nem saját strófákat toldott be a *Cantus catholici* szövegébe; ugyancsak bizonyos, hogy a Gorzó által felsorolt egyéb eltérések sem tőle származnak.

Arra a kérdésre, hogy Ráday az 1651. évi *Cantus catholiciból* (vagy azzal azonos szövegváltozatot tartalmazó forrásból) és Kájoni János *Cantionale catholicumából* (vagy azzal azonos szövegváltozatot tartalmazó forrásból) hozta létre az általa közölt változatot, vagy készen kapta a kétféle fordítás elemeit

18 Gorzó Gellért, *Rádai Ráday Pál*, Bp., 1915, 112 és négy csatolt táblázat.

19 Uo.

20 Uo., 117.

egyesítő szöveget, nem tudok válaszolni. Mindenesetre eddig olyan változat nem került elő, amelyet egyedüli forrásként használhatott volna.

Elgondolkodtató, hogy a Rádaynál 31., Kájoninál 36., azonos szövegű strófa (Azért immár botod alá, Hódolok szép zászlód alá, / Minden búmban szárnyad alá, Sietek oltalmad alá) előfordul még a *Lelki paradicsomban* (33. strófa) is (Im-már vígan botod alá, Holdolok szép zászlód alá, / Minden búmban szárnyad alá Sietek, oltalmad alá). Nem kizárt, hogy latin, esetleg német vagy cseh (szlovák) változatuk is előkerül, a vizsgálatokat ebbe az irányba folytatni kell.

Az M. Sartorius János által a *Magyar lelki óra* első részében közölt fordítás egyedülállónak tűnik, nem sikerült átvételként értékelhető összefüggést találnom benne a többi változattal, ezért azt önálló fordításnak (néha parafrázisnak), vagy még ismeretlen szöveghagyományon alapuló változatnak tekintem.

A II. számú mellékletben a *Jubilus* fordításaiból adok ízelítőt, két-két egymásnak megfelelő strófa közlésével. Ebben Ráday Pál szövege szóról szóra egyezik a *Cantus catholici* 1651. évi kiadásában közölt Hajnal Mátyás-fordítással. A *Cantus catholici* 1675. évi kiadásának szerkesztője a kassai 1674. évi *Cantus catholiciben* olvasható fordulatokat is beépített az általa közölt szövegbe. Az összehasonlítás során kiderült, hogy jobban kell figyelnünk az 1675. évi *Cantus catholici* variánsaira, amelyek nem kerültek be a kritikai kiadásba, mert azok az 1651. évi kiadástól jelentős mértékben eltérnek. A szövegvariálódás (különösen a közismert és közkedvelt témák esetében) ösztönösen is történhetett, amikor a lejegyző, szerkesztő a memóriájában rögzült azonos tartalmú és ritmusértékű fordulatokat kicseréli. Az ilyen irányú vizsgálatot is segíteni fogja majd készülő adatbankunk.²¹

Végezetül: Ráday Pál szövegátvételével egy ritkán tapasztalt jelenségre figyelhettünk fel. Illyés István zsoltárfordításaiban (nyilván a katolizált hívek áhítati és érzelmi igényeinek kielégítése érdekében) katolikusok használatára vett át, gyakran tudatosan alakított át protestáns gyűjteményekből énekeket. Korábban tiltott gyülekezeti énekek kerültek ezzel „megjobbítva” katolikusok ajkára.²² Ráday Pál szövegátvétele fordított irányú: egy katolikus gyakorlatban népszerű himnuszfordítás került át népszerű, sok kiadást megért református ima- és énekeskönyvbe.

21 Az 1800 előtti magyarországi népénekek adatbázisa: nepenek.btk.ppke.hu [2015. 06. 05.]

22 MILLEI Rita, *Az Illyés-parafrázisok és forrásaik textológiai megközelítése = Misztika a 16–18. századi Magyarországon*, szerk. BOGÁR Judit, Piliscsaba, 2013 (Pázmány Irodalmi Műhely, Lelkiségtörténeti tanulmányok, 5), 211–234.

Mellékletek

I.

A *Jubilus* magyar fordításban megjelent változatainak strófarendje²³

(Nyomtatott kiadások, 1651–1730)

[SZÖLÖSY Benedek,] *Cantus catholici: Régi és új, deák és magyar ájtatos egyházi énekek és litániák*, [Lőcse], 1651, 102. Cím: *Sz. Bernárd szíve öröme táplálása*.

RMK I 856. (A kötet ajánlottja: Kisdi Benedek.) A kötet részletező leírása: RMKT XVII/7, 645–656. Kritikai kiadása: RMKT XVII/7, nr. 68.

Strófák rendje: 1–16(1–16), Második rész: 17–32(17–32), Harmadik rész: 33–48(33–48), 49(–) A fordítást Hajnal Mátyás készítette. NB. A kiadvány a latin változatot is közli (p. 99.), abból hiányzik a 16. strófa. A 40–41. strófa sorrendje a latin változatot és nem Hajnal Mátyás felcserélt sorrendjét követi.

ÁGOSTON Péter, *Lelki patika*, Lőcse, 1669, K₁₂v. Cím: *Szent Bernárd Szíve örömeinek tapsolása*.

RMK I 1087a.

Strófák rendje: 1–39(1–39), 40(41), 41(40), 42–48(42–48), 49(–)

Cantus catholici Latino-Hungarici, autoritate et liberalitate Francisci Leonhardi Szegedi, Kassa, 1674, 147.

RMK I 1159. (A kötet szerkesztője: Zsámbár Mátyás, ajánlottja: Szegedi Ferenc Lénárd.) A kötet részletező leírása: RMKT XVII/15/A, 43–67. A kötetben Hajnal Mátyás (*Cantus catholici*, 1651-ben közölt) lényegesen átformált szövege található, ezt teljes terjedelmében közölte Holl Béla az RMKT XVII/7, nr. 68. tételhez készített jegyzetek között, 512–514.

Strófák rendje: 1–8(1–8), 9(10), 10(11), 11(12), 12(13), 13(14), 14(15), 15(16), Második rész: 16(17), 17(18?), 18(32?), 19(23), 20(–), 21(26) 22(27?), 23(28), 24(29?), 25(30), 26(–), 27(–), Harmadik rész: 28(33?), 29(–), 30(35), 31(–), 32(37), 33(38?), 34(39), 35(40?), 36(–), 37(42?), 38(43), 39(44?), 40(–), 41(–), 42(47), 43(48), 44(–)

Cantus catholici, régi és új, deák és magyar ájtatos egyházi énekek és litániák, Nagyszombat, 1675. (Editio Szelepcsényiana.)

RMK I 1183a. (A kötet ajánlottja: Szelepcsényi György.) NB. Sok és jelentős a szövegvariáns benne (különösen a 6. strófától a költemény feléig), amit a *Jubilus* kritikai kiadása RMKT XVII/7, nr. 68. nem említ.

Strófák rendje: 1–16(1–16), Második rész: 17–32(17–32), Harmadik rész: 33–48(33–48), 49(–)

23 Forrásjelöléseiben az ének kezdő lapszámát adjuk meg.

KÁJONI János, *Cantionale catholicum*, Csík, 1676, 299.

RMK I 1188. Kritikai kiadás: RMKT XVII/7, nr. 168/II.

Strófák rendje: 1–5(1–5), 6(6?), 7(–), 8(7), 9(8), 10(9), 11(10), 12(11), 13(12), 14(13), 15(14), 16(15), 17(–), 18(16), 19(17), 20(18), 21(19), 22(–), 23(20), 24(21), 25(22var), 26(23), 27(24), 28(22var), 29(25), 30(26), 31(27), 32(28), 33(29), 34(–), 35(30), 36–38(–), 39(32), 40(33), 41(34), 42(–), 43(36?), 44(37), 45(38), 46(35), 47–51(–), 52(40), 53(41), 54(42), 55(43), 56(44), 57(45), 58(46), 59(47), 60(48), 61(–), 62(–)

Lelki útiköltség, Lőcse, 1693, 51. (= *Lelki virágos kert*, Nagyszombat, 1712, 61.)

RMK I 1444. A kötetben Hajnal Mátyás (*Cantus catholici*, 1651-ben közölt) lényegesen átformált szövege található. Lásd az RMKT XVII/7, nr. 68. tételhez készített jegyzetek között, 514–519.

Strófák rendje: *Matutinum*: 1–3(1–3), 4(5), 5(6); *Prima*: 6(7); 7(–), 8(8), 9(10), 10(11); *Tertia*: 11(12), 12(13), 13(15), 14(–), 15(–); *Sexta*: 16(18), 17(19), 18(20), 19(21), 20(22); *Nona*: 21(23) 22(–), 23(26), 24(27), 25(28); *Vecsernye*: 26(29), 27(30), 28(31), 29(34), 30(35); *Completa*: 31(36), 32–35(–)

Lelki paradicsom, 1700, O₄b.

RMK I 1572. A *Lelki útiköltségtől* gyakran jelentősen eltérő szövegű kis-officium-változat.

Strófák rendje: *Matutinum*: 1–6(1–6); *Prima*: 7–13(7–13); *Tertia*: 14–21(14–21); *Sexta*: 22(–), 23(22), 24(23), 25(24), 26(25), 27(26), 28(27); *Nona*: 29(28), 30(29), 31(30), 32(31), 33(–), 34(–), 35(–), 36(32), 37(33), 38(34); *Vecsernye*: 39(35), 40(36), 41(37), 42(38), 43(39), 44(40), 45(41); *Completa*: 46(42), 47(43), 48(44), 49(45), 50(46), 51(47), 52(48), 53(–) + 3 strófa ajánlás.

Cantus catholici ex editione Szelepcséniana, régi és új, deák és magyar ájtatos egyházi énekek és litániák, Nagyszombat, 1703.

RMK I. 1679. NB. A kötet nem tartalmazza a *Jubilust*.

KÁJONI János *Hymnariuma (latin–magyar versgyűjteménye)*, 120. Csíksomlyó, Ferences Könyvtár.

Leírása: RMKT XVII/15/A, 120–135. A *Jubilus* latin és magyar szövegével (p. 118.). Jesu dulcis memoria dans vera corda gaudia – Jézus édes emlékezet Adván színe szent örömet. Hajnal Mátyás. RMKT XVII/7, nr. 68. A fordításnak a *Cantionale catholicum*-ban megjelent változattal való azonosságát nem tudtam ellenőrizni.

RÁDAY Pál, *Lelki hódolás*, Debrecen, 1715, 64. (Az énekek végén.) Cím: *Bernárd doktor éneke a Jézus nevéről*.

Strófák rendje: 1–5(1–5), 6(6?), 7(–), 8(7), 9(8), 10(9), 11(10), 12(11), 13(12?), 14(13), 15(14), 16(15), 17(16), 18(17), 19(18), 20(19), 21(20), 22(21), 23(22), 24(23), 25(24), 26(25), 27(26), 28(27), 29(28), 30(29), 31(–), 32(30), 33(–), 34(31), 35(32), 36(33),

37(34), 38(35), 39(36), 40(37), 41(39), 42(40), 43(41), 44(42), 45(43), 46(-), 47(44), 48(45), 49(46), 50(47), 51(48), 52(-)

Magyar lelki óra, avagy ... Énekes könyv ... világosságra kibocsátott[a] M. SARTORIUS János, Wittenberg, 1731, 382. Cím: Sz. Bernárd Doctor szíve öröme-nek tapsolása.

Strófák rendje: 1-3(1-3), 4(-), 5-7(5-7), 8(-), 9-10(9-10), 11(11?), 12-14(12-14), 15(-), 16(17), 17(18), 19(20), 20(21), 21(22), 22(23), 23(24), 24(26), 25(27), 26(28), 27(-), 28(30?), 29(31), 30(32), 31(34?), 32(35), 33(36), 34(37), 35(38), 36(41), 37(42), 38(43), 39(44), 40(45), 41(46), 42-43(-)

II.

A Jubilus 10. és 11. strófájának változatai

Petri András énekeskönyve (RMKT XVII/7, nr. 133.)

10. Maradj mivelünk, mi Urunk, És világosítsd világunk,
Elúzvén szívink homályát, Add meg világi édességed.
11. Mikor szívink látogatod, Akkor fénlík igazságod,
Meghűl ez világ hívsága És fér szerelmed szívünkbe.

HAJNAL Mátyás, 1629 és 1642; Cantus catholici, 1651 (RMKT XVII/7, nr. 68.)

10. Uram Jézus, maradj nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Oszlatván homályosságunk, Vigasztalj, ó vigasságunk.
11. Meglátogatván bennünket, Megvidámítod szívünket;
Megvettetvén földieket, Égbe emeled kedvünket/lelkünket.

*ÁGOSTON Péter, *Lelki patika*, Lőcse, 1669, K₁₂v.*

10. Uram Jézus, maradj nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Oszlatván homályosságunk, Vigasztalj, ó vigasságunk.
11. Meglátogatván bennünket, Megvidámítod szívünket;
Megvettetvén földieket, Égbe emeled kedvünket.

KÁJONI János, *Cantionale catholicum*, Csík, 1676, 299. (RMKT XVII/7, nr. 168/II.)

11. Uram Jézus, maradj nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Hogy elmenjen setét éjünk, Csak te légy világosságunk.
12. Mikor látogatsz bennünket, Megvidámítod szívünket,
Földhöz ragadt elménket, Égbe emeled lelkünket.

Cantus catholici, Kassa, 1674 (Editio Szegediana), 147. (RMKT XVII/7, 512–514.)

9. Uram Jézus, maradj nálunk, Téged fényes napnak vallunk:
Oszlasd el szomorúságunk, Légy szívbeli vigasságunk.
10. Látogass Jézus bennünket, Megvidámítsad szívünket:
Hozzád emeljed kedvünket, Bétöltvén remenségünket.

Cantus catholici, Nagyszombat, 1675 (Editio Szelepcsényiana), 67.

10. Úr Jézusunk maradj nálunk, Légy mi fényes napvilágunk:
Oszlasd el szomorúságunk; Légy szívbeli vigasságunk.
11. Midőn látogatsz bennünket, Vidámítod mi szívünket,
Égben emeled kedvünket; Bétöltöd remenségünket.

Lelki útiköltség, Lőcse, 1693, 51. (RMKT XVII/7, 514–519.)

9. Urunk Jézus, maradj nálunk; Légy setétben fényes napunk,
Távozzék lelki homályunk, Csak te légy világosságunk.
10. Mikor látogatsz bennünket, Megvidámítod kedvünket;
Elhagyjuk a földieket, Hozzád emeljük szívünket.

Lelki paradicsom, H. n., 1700, O₄b.

10. Uram Jézus, maradj nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Oszlasd el szomorúságunk, Légy szívbeli vigasságunk.
11. Midőn látogatsz bennünket, Megvidámítod szívünket;
Földhöz ragadt elménket; Mennybe emeled lelkünket.

RÁDAY Pál, *Lelki hódolás*, Debrecen, 1715, 64.

11. Uram Jézus, maradj nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Oszlatván homályosságunk, Vigasztalj, óh vigasságunk.
12. Meglátogatván bennünket, Megvidámítod szívünket,
Megvettettvén földieket, Égbe emeled kedvünket.

Magyar lelki óra, I, Wittenberg, 1730, 382.

10. Maradj kérünk azért nálunk, Légy lelkünkben fényes napunk,
Ínségünkben vigasságunk, Szükségünkben gazdagságunk.
11. Ha te vagy szívnek vendége, Igazságodnak szentsége
Fénylik: merő Aspis mérge, Ez világ gyönyörűsége.

Écsi énekeskönyv, 1700–1725, 108v.

10. Ur Jézusunk, maradj nálunk, Légy mi fényes napvilágunk,
Oszlasd el szomorúságunk, Légy szívbeli vigasságunk.
11. Midőn látogatsz bennünket, Vidámítod mi szívünket;
Égben emeled kedvünket, Bétöltöd reménségünket.

Szoszna Demeter énekeskönyve, 1714–1715, 325.

9. Uram Jézus maradj nálunk, Téged fényes napnak vallunk:
Oszlasd el szomorúságunk, Légy szívbeli vigasságunk.
10. Látogass Jézus bennünket, Megvidámítsad szívünket:
Hozzád emeljed kedvünket, Bétöltvén reménségünket.

Herchl Antal énekeskönyve, 1765–1801, 26.

9. Uram Jézus maradj nálunk, Légy setétben fényes napunk,
Távozzék lelki homályunk, Csak te légy világosságunk.
10. Mikor látogatsz bennünköt, Megvidámítod kedvünköt,
Elhagyjuk a földieket, Hozzád emeljük szívünköt.

SZENTMIHÁLYI Mihály, *Egyházi énekes könyv*, Eger, 1797, 241.

10. Uram Jézus maradj velünk, Légy mindenkor mi napfényünk,
Úzd el lelki setéségünk, Örömeddel teljen szívünk.
11. Mikor látogatsz bennünket, Megvidámítod kedvünket,
Megvetjük földi kincsünket, Hozzád emeljük szívünket.

Bozóki Mihály *énekeskönyve*, 18. század második fele, 104.

9. Uram Jézus maradj nálunk, Légy setétben fényes napunk,
Távozzék lelki homályunk, Csak te légy világosságunk.
10. Mikor látogatsz bennünket, Megvidámítod kedvünket,
Elhagyjuk a földieket, Hozzád emeljük szívünket.

Bozóki Mihály, *Katolikus karbéli kótás énekeskönyv*, Vác, 1797, 205.

9. Uram Jézus, maradj nálam, Légy setétbe[n] fényes napom,
Távozzék lelki homályom, Ó igaz világosságom.
10. Mikor látogatsz engemet, Megvidámítod kedvemet,
Elhagyom a földieket, Hozzád emelem szívemet.